

Sprawozdanie
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rypinie
z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
w 2021 roku

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Obowiązek ten jednostki samorządu realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

ZADANIA GMINY WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zgodnie z art. 176 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1). Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W dniu 25 marca 2019r. Uchwałą Nr VII/41/2019 Rada Miasta Rypin przyjęła Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miasta Rypin na lata 2019 -2021.

Sprawozdanie z realizacji Programu stanowi oddzielny dokument.

2). Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Asystenci rodziny zatrudnieni przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie w 2021 roku uczestniczyli w następujących szkoleniach.

- Rola asystenta w procesie wsparcia rodziny z uwzględnieniem koordynacji zadań. Budowanie kompetencji i umiejętności praktycznych z wykorzystaniem terapii skoncentrowanej na rozwiązaniu, mediacji oraz dialogu motywującego;

- Asystent rodziny od diagnozy do działania. Tworzenie „teczki” asystenta rodziny w czasie pandemii, dokumentacja w pracy asystenta rodziny.

3). Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie w ramach realizacji tego zadania w 2021r. na podstawie umowy o pracę zatrudnił 2 asystentów rodzin.

Wszyscy zatrudnieni asystenci rodziny spełniają wymagania określone w ustawie, złożyli wymagane oświadczenia, a ich zakresy obowiązków zawierały wszystkie zadania wymienione w ustawie.

Zatrudnieni asystenci jednocześnie nie łączyli obowiązków z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy i nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

Asystent rodziny to rozwiązanie, które pełni inną rolę niż pracownik socjalny. Asystent ma być bliżej rodziny i jej problemów, a jego elastyczny, nienormowany czas pracy powinien być dostosowany do rytmu życia rodziny i jej realnych potrzeb.

Jego rola polega na niesieniu pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, z małoletnimi dziećmi, w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, w tym w prowadzeniu gospodarstwa domowego, planowaniu wydatków i innych obowiązkach rodzicielskich.

Asystent wspiera rodziny wychowujące dzieci, zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Nadrzędnym celem jego pracy jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności, przeciwdziałanie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, poprzez pomoc w osiągnięciu przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, umożliwiającej jej wychowywanie dzieci. Jego praca wspomaga rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny – rodziców i dzieci, czemu sprzyja indywidualne podejście do rodziny i jej problemów.

Do zakresu czynności asystenta rodziny należy w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym.
2. Opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
3. Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.
4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych.
5. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych.
6. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi.
7. Wspieranie aktywności społecznej rodzin.
8. Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
9. Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.
10. Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych.
11. Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych.
12. Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.
13. Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci oraz realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. poz. 1860);
14. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną.
15. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodzin.
16. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.
17. Sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach.
18. Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

19. Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i/lub grupą roboczą funkcjonującym na terenie miasta Rypina oraz innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.
20. Udzielanie pomocy zgodnie z zasadami etyki zawodowej.
21. Pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych.
22. Współuczestniczenie w inspirowaniu, opracowaniu, wdrożeniu oraz rozwijaniu regionalnych i lokalnych programów pomocy społecznej ukierunkowanych na podniesienie jakości życia,
23. Współpraca i współdziałanie z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczenia patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych.

Asystenci rodzin objęli wsparciem łącznie 38 rodziny (w tym 86 dzieci) przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

W 2021r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie otrzymał dofinansowanie kosztów wypłaty dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2021r.” w wysokości 4 000,00 zł.

Całkowity koszt zadania wyniósł 105 339,00 zł. Kwota 101 339,00 zł stanowiła wkład własny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie w 2021r. zatrudniał psychologa oraz prawnika. Udzielali oni bezpłatnych porad i konsultacji do których miały dostęp rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Rodziny też miały możliwość wziąć udział w projekcie „Rodzina w centrum 3” realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie. Program miał na celu zwiększenie dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej poprzez zbudowanie jednego zintegrowanego systemu pomocy dla rodzin, a także rozwój rodzinnej pieczy zastępczej oraz wzmocnienie kompetencji rodzicielskich i kompensowanie braków u dzieci.

Z terenu Miasta Rypin w projekcie wzięły udział 23 rodziny (48 osób, w tym 19 dzieci).

Uczestnicy projektu mieli możliwość korzystania ze wsparcia w formie:

- specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego, psychiatrycznego
- mediacji rodzinnych
- superwizji rodzin zastępczych
- grup wsparcia dla rodzin zastępczych i naturalnych
- warsztatów wzmacniających kompetencje rodzicielskie
- zajęć animacyjnych dla dzieci
- warsztatów dla dzieci i młodzieży, w tym socjoterapeutycznych
- warsztatów dla osób przebywających i opuszczających pieczę zastępczą.

b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

Rodziny wspierające stanowią instrument mający na celu wsparcie rodziców biologicznych w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci. Gmina może spróbować zaktywizować lokalne otoczenie rodziny w

celu udzielenia pomocy rodzinie. Problemy opiekuńczo – wychowawcze mogą wynikać z braku odpowiednich wzorców w rodzinach, z których pochodzą rodzice dziecka. Współpraca z rodziną wspierającą może dotyczyć różnych aspektów życia, takich jak: organizowanie czasu wolnego dzieciom, wypracowanie nawyku wspólnego spędzenia czasu przez członków rodziny, pomoc w nauce, udzielanie wskazówek dotyczących wychowania dzieci, ale również takich wydawałoby się oczywistych dla rodziny spraw, jak nauka gotowania, sprzątnięcia, utrzymywania higieny osobistej czy racjonalnego gospodarowania budżetem domowym. Rodzina wspierająca powinna współpracować z asystentem rodziny. Pełnienie roli rodziny wspierającej jest nieodpłatne. Niemniej gmina ma obowiązek zawrzeć umowę z rodziną, w której zostaną zdefiniowane koszty, które podlegają zwrotowi.

Pracownicy informowali o możliwości pełnienia funkcji rodziny wspierającej, jednak nie było zainteresowania rodzin w tej sprawie.

W 2021r. w ramach tego zadania na terenie Gminy Miasta Rypin nie szkolono rodzin wspierających i nie podpisano umów.

c) Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci –

Na terenie Gminy Miasta Rypin nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na terenie Gminy Miasta Rypin funkcjonują dwie placówki wsparcia dziennego, w formie Świetlic Terapeutycznych, które zostały utworzone i funkcjonują w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Celem działania Świetlic jest wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez objęcie dzieci działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi, terapeutycznymi i edukacyjnymi, zmierzającymi do zaspokojenia niezbędnych potrzeb dzieci oraz zapobieganie sytuacjom wykluczenia społecznego przez ich integrację ze środowiskiem.

4) Finansowanie:

a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Koszty szkolenia asystentów rodziny w 2021r. wyniosły – 400,00 zł.

b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające.

W 2021 r. nie było rodzin wspierających.

5) Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zgodnie z art. 191 ust. 8 i 9 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo – wychowawczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - 50 % w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka.

Na realizację tego zadania w 2021r. poniesiono koszty w wysokości 195 678,46 zł w tym:

- rodzinna piecza zastępcza – 101 608,16 zł
- instytucjonalna piecza zastępcza – 94 070,30 zł.

W pieczy zastępczej w 2021r., gdzie Gmina była zobowiązana do współfinansowania pobytu, przebywało 26 dzieci, w tym:

- instytucjonalna piecza zastępcza /placówka opiekuńczo wychowawcza/ - 6 dzieci
- rodziny zastępcze – 20 dzieci w tym:
 - rodziny spokrewnione – 1 dzieci
 - niezawodowe rodziny zastępcze – 6 dzieci
 - zawodowe rodziny zastępcze – 8 dzieci
- rodzinny dom dziecka – 5 dzieci.

6) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3.

W 2021roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie sporządzał i przekazywał sprawozdania rzeczowo – finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zgodnie z terminami.

7) Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Pracownik socjalny we współpracy z asystentami rodziny na bieżąco monitorują sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

W swojej codziennej pracy pracownicy socjalni Ośrodka kładą duży nacisk na rozpoznawanie i jak najszybszą interwencję w rodzinach zagrożonych kryzysem, współpracując w tym zakresie w szczególności ze szkołami, pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi i społecznymi, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rypinie, dzielnicowymi, psychologiem, czy pracownikami służby zdrowia.

Kontrole

W 2021r. nie przeprowadzono kontroli w zakresie realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na 2022r.

1. Utworzenie, przyjęcie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024.
2. Zapewnienie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
3. Kontynuacja zatrudnienia asystentów rodziny i zapewnienie środków finansowych na ten cel.
4. Podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny oraz pracowników zajmujących się pracą z rodziną poprzez udział w szkoleniach i innych formach kształcenia.
5. Rozwój poradnictwa psychologicznego i prawnego dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.
6. Monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem.

7. Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, placówkami oświatowymi i zdrowotnymi.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów, konieczne jest dalsze współdziałanie osób i jednostek organizacyjnych działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

Opracowała:

Marta Kubas - Trędewicz